

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський національний аграрний університет
Глухівський агротехнічний інститут імені С.А.Ковпака Сумського
національного аграрного університету

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
Освітня кваліфікація: Бакалавр з фінансів, банківської справи та
страхування

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Сумського національного аграрного університету

Голова вченої ради

_____ / В.І. Ладика/

(протокол № 17 від «26» червня 2017р.)



Освітньо-професійна програма вводиться

в дію з 1 вересня 2017р.

Директор інституту _____ /А.В. Литвиненко/

(наказ №56 н.ч. від «26» червня 2017р.)



м. Глухів, 2017 рік

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою у складі:

1. **Борисова Вікторія Анатоліївна** – д.е.н., професор кафедри фінансів Сумського національного аграрного університету (голова робочої групи)
2. **Гесенко Михайло Миколайович** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів Сумського національного аграрного університету (член робочої групи)
3. **Скрипник Юрій Володимирович** – к.е.н., доцент кафедри фінансів Сумського національного аграрного університету (член робочої групи)
4. **Самошкіна Ірина Дмитрівна** – к.е.н., доцент кафедри фінансів Сумського національного аграрного університету (член робочої групи)
5. **Горох Наталія Василівна** – старший викладач, заступник директора з навчальної роботи Глухівського агротехнічного інституту імені С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету (член робочої групи)

Рецензії – відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Глухівське Управління Державної казначейської служби України.
2. ТББВ №10018/079 Сумська філія АТ «Ощадбанк»

**1. Профіль освітньої програми
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету
Ступінь вищої освіти та освітня кваліфікація	Бакалавр Бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовка бакалаврів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний нормативний термін навчання – 4 роки, 240 кредитів ЄКТС скорочений термін навчання – 2 роки, 120 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію, серія НД №1991071
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень EQF LLL – 6 рівень FQ – ENEA – перший цикл
Передумови	Атестат про повну загальну середню освіту Диплом молодшого спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	На період дії рішення Акредитаційної комісії України
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://gatisnau.sumy.ua
2 – Мета освітньої програми	
Формування особистості якісно нового рівня фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі фінансів, банківської справи та страхування в умовах мінливості та невизначеності ринкового середовища з акцентом на розвиток компетентностей, необхідних для аналітичної, прогностичної та дослідницької роботи	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна для бакалавра Відповідно до Міжнародної стандартної кваліфікації освіти (МСКО) освітньо-професійна програма має прикладну орієнтацію. Об’єкт вивчення: теоретичні, методичні, організаційні та практичні засади фінансів, банківської справи і страхування . Цілі навчання: реалізація загальних та професійних компетентностей для формування професійних виробничих функцій майбутнього фахівця, здатного розв’язувати складні спеціалізовані завдання та прикладні проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Теоретичний зміст предметної області: ґрунтується на поняттях, категоріях, теоріях і концепціях фінансів, банківської справи та страхування які виникають у процесі господарської діяльності підприємств і пов’язані з формуванням власних і залучених коштів, їх використанням на фінансування витрат і інвестицій підприємства, утворенням і розподілом отриманого прибутку.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма є основою для отримання спеціальної освіти в галузі інформаційних технологій із спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ключові слова: фінанси, фінанси підприємств, банківські операції, страхування, фінансовий ринок
Особливості програми	Програма передбачає надання фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок в галузі фінансів, банківської справи та страхування. Орієнтована на глибоку практичну професійну підготовку фахівців, здатних до швидкої адаптації на робочому місці у будь-якій галузі економіки, творчого застосування здобутих умінь і навичок. Розвиває перспективи підготовки фахівців з фінансів, банківської справи та страхування. Виконується в активному дослідницькому середовищі.
4 – Придатність випускників	

до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів забезпечує здобуття компетентностей, необхідних для роботи на посадах: фінансист, бухгалтер, касир, касир-експерт, дилер, фінансовий менеджер, фінансовий аналітик, технік з планування, аудитор, контролер, економіст, статист, консультант на підприємствах приватної та державної форм власності, співробітник банку, працівник державної фіскальної служби, обліковий фахівець страхової компанії, фахівець державних фондів соціального страхування, фахівець пенсійного фонду, фахівець державного казначейства, фахівець державної фінансової інспекції, фахівець органів місцевого самоврядування, митний інспектор, інспектор податкової служби, інспектор з експорту.
Подальше навчання	Можливість продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання в системі MOODLE, самонавчання, навчання на основі досліджень та ін. Викладання проводиться у вигляді: лекцій (класичних та інтерактивних з використанням ІКТ-технологій), занять на виробництві, практичних занять, лабораторних робіт, самостійного навчання, індивідуальних занять.
Оцінювання	Поточне (усне та письмове) опитування, тестовий контроль, виконання індивідуальних та групових проектів, звіти з практики та ін. Підсумковий контроль – екзамени та заліки. Державна атестація – виконання випускової бакалаврської роботи, екзамен з іноземної мови, комплексний фаховий екзамен.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів.
	ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання на практиці.
	ЗК3. Здатність планувати діяльність та раціонально використовувати час.
	ЗК4. Здатність спілкуватися рідною та іноземною

	<p>мовами як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5.Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК6.Здатність здобувати нові знання протягом життя.</p> <p>ЗК7.Здатність генерувати нові ідеї, креативно мислити, ініціативність та активність.</p> <p>ЗК8. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК9.Здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, що виконуються.</p> <p>ЗК10.Здатність діяти на основі етичних міркувань соціально- відповідально та громадсько – свідомо.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК1.Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері фінансів.</p> <p>ФК2.Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою економічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в фінансових системах.</p> <p>ФК3.Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної , математичної, статистичної , правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.</p> <p>ФК4.Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>ФК5.Здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства з метою прийняття управлінських рішень.</p> <p>ФК6.Здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ФК7.Здатність здійснювати контроль господарської діяльності як функції управління підприємством з метою забезпечення його ефективного функціонування, оцінки результатів роботи, виконання планів, визначення порушень прийнятих норм і стандартів, підвищення відповідальності.</p> <p>ФК8.Здатність опанувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем.</p> <p>ФК9. Здатність до застосування різних форм і методів</p>

	бухгалтерського обліку на підприємствах та в комерційних банках.
	ФК10. Здатність до складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності, передбаченої стандартами бухгалтерського обліку і законодавством України.
	ФК11. Володіння методикою реєстрації облікової інформації на різних стадіях та за різними напрямками обліку в установах державного сектору.
	ФК12. Здатність формувати інформаційне середовище щодо створення і використання систем обробки економічної інформації в різних галузях народного господарства України. Здатність до застосування систем автоматизації обліку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	ФК13. Здатність до розуміння необхідності запровадження систем раціонального використання природних ресурсів і охорони навколишнього середовища.
	ФК14. Здатність здійснювати статистичний аналіз фінансово-господарської діяльності, рівня соціально-економічного розвитку регіону, економічну інтерпретацію одержаних результатів, робити обґрунтовані висновки та прогнозні розрахунки.
	ФК15. Здатність аналізувати причинно-наслідкові механізми економічних явищ та процесів, оцінювати ефективність економічної політики держави.
	ФК16. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів , банківської справи та страхування.
	ФК17. Здатність здійснювати основні процедури казначейського обслуговування бюджетів.
	ФК18. Здатність аналізувати бюджетну, податкову політику держави, проводити аналіз виконання державного і місцевого бюджетів, складати кошторис доходів і витрат бюджетної установи, робити розрахунок відрахувань підприємств і громадян у державні цільові фонди, оцінювати вплив системи оподаткування на діяльність підприємств і формування доходів бюджету.
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН1. Розуміння сутності та принципів розвитку

	суспільства, природи і мислення. Знання і уміння оперувати філософськими категоріями та поняттями.
	ПРН2. Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	ПРН3. Виконувати техніко-економічні розрахунки планових показників, проводити техніко-економічний аналіз планів, розробляти заходи по підвищенню ефективності виробництва і кращого використання фінансових ресурсів.
	ПРН4. Знання теорії та методології інформатики, інформаційно-комунікаційного простору, інформації соціальних комунікацій. Здатність використовувати оргтехніку, прикладне програмне забезпечення відповідно до виду діяльності, документально оформляти управлінське рішення.
	ПРН5. Здатність використовувати механізми функціонування грошей в ринковій економіці та принципів кредитування, а також володіння методами аналізу й оцінки грошової та кредитної політики в Україні.
	ПРН6. Уміння усного та письмового спілкування державною мовою. Уміння використовувати невербальні засоби комунікації.
	ПРН7. Уміння проводити моніторинг змін у законодавстві, орієнтуватися у нормативних актах, щоб забезпечувати правомірність рішень.
	ПРН8. Володіти та застосовувати знання іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.
	ПРН9. Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям та нефахівцям у фінансовій області.
	ПРН10. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
	ПРН11. Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхуванні, розуміння принципів фінансової науки.
	ПРН12. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні держави та підприємств різних організаційно-правових форм

	власності
	ПРН13. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхуванні.
	ПРН14. Володіти базовими знаннями фундаментальних розділів математики в обсязі, необхідному для застосування економіко-математичних методів у обраній професії.
	ПРН15. Дотримуватися здорового способу життя, виявляти турботу про здоров'я і безпеку життєдіяльності співробітників, прагнення до збереження навколишнього середовища.
	ПРН16. Уміння проводити моніторинг змін у законодавстві, орієнтуватися у нормативних актах, щоб забезпечувати правомірність рішень.
	ПРН17. Виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національними та світовими економіками.
	ПРН18. Виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	ПРН19. Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської діяльності та страхуванні.
	ПРН 20. Виконувати професійні функції у сфері фінансів.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Наявність повної вищої освіти (магістр, спеціаліст) з відповідної спеціальності. - Підвищення кваліфікації не рідше одного разу на 5 років. <p>Можливе залучення представників виробництва до освітнього процесу.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійної програми є спеціалізовані та комп'ютерні лабораторії, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (доступ до ІС: Підприємство 8.2, «М.Е.ДОС»).</p>

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Бібліотека - Читальна зала - Електронна читальна зала - Підручники - Посібники - Довідкова література - Періодичні фахові видання - Навчально-методичні комплекси - Спеціалізоване програмне забезпечення - Веб-сайт закладу освіти
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між закладом освіти та іншими ВНЗ України.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між закладом освіти та іноземними навчальними закладами-партнерами.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе після вивчення ними курсу української мови.

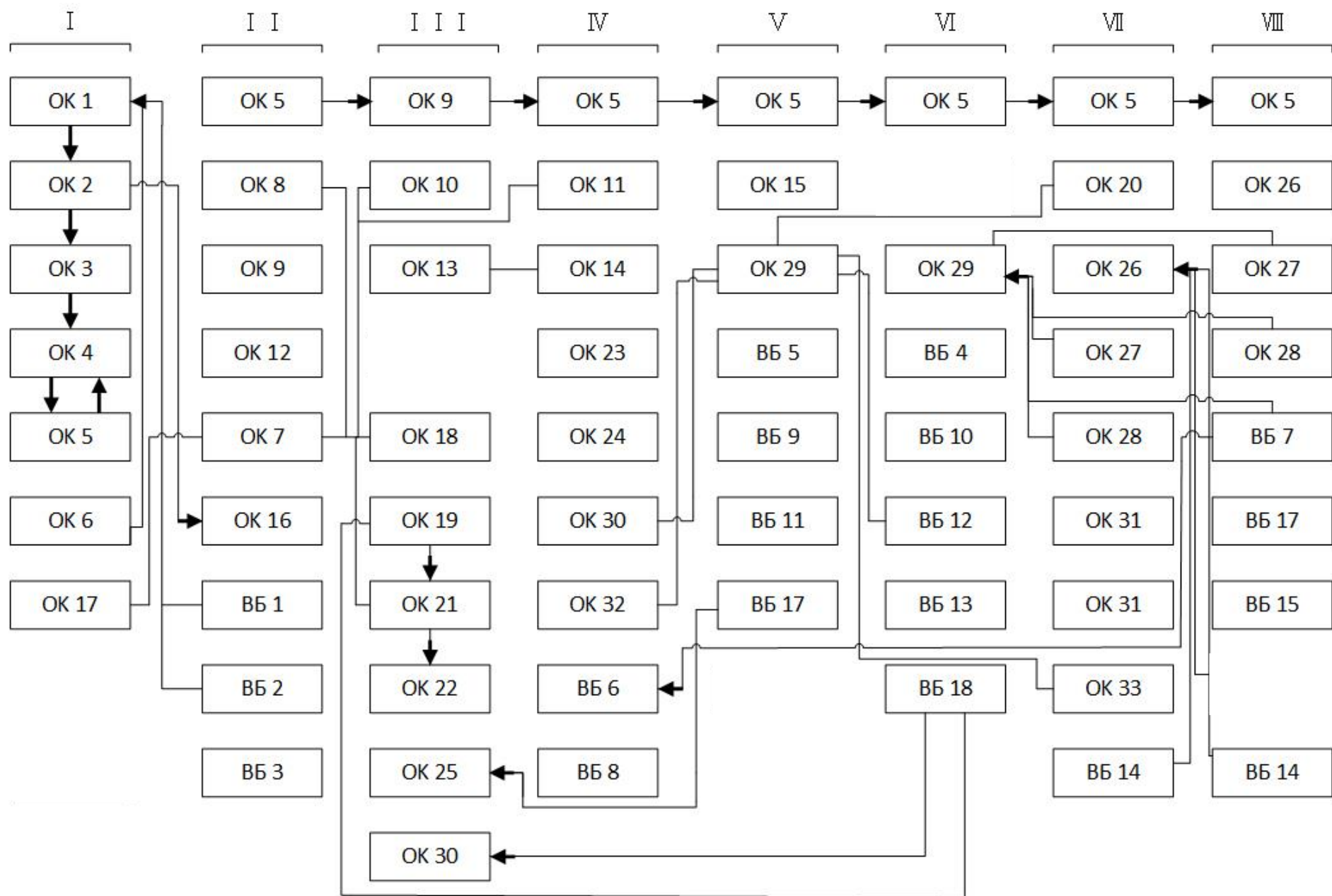
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
ОК 1.	Філософія	3	Екзамен
ОК 2.	Історія України та української культури	4	Екзамен
ОК 3.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	Екзамен
ОК 4.	Соціологія	3	Екзамен
ОК 5.	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	5	Екзамен
ОК 6.	Політологія	3	Залік
ОК 7.	Вища математика	6	Екзамен
ОК 8.	Теорія ймовірностей та мат. статистика	3	Залік
ОК 9.	Математичне програмування	3	Залік
ОК 10.	Оптимізаційні моделі та методи	4	Екзамен
ОК 11.	Економетрика	3	Екзамен
ОК 12.	Політична економія	5	Екзамен
ОК 13.	Мікроекономіка	4	Екзамен
ОК 14.	Макроекономіка	4	Екзамен
ОК 15.	Менеджмент	4	Екзамен
ОК 16.	Маркетинг	4	Екзамен
ОК 16.	Історія економіки та економічної думки	5	Екзамен
ОК 17.	Інформатика і комп'ютерна техніка	6	Екзамен
ОК 18.	Статистика	4	Екзамен
ОК 19.	Економіка підприємства	4	Екзамен
ОК 20.	Фінанси підприємств	5	Екзамен
ОК 21.	Бухгалтерський облік	4	Екзамен
ОК 22.	Економіка праці та соціально-трудові відносини	4	Екзамен
ОК 23.	Міжнародна економіка	4	Екзамен
ОК 24.	Регіональна економіка	4	Екзамен
ОК 25.	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	4	Залік
ОК 26.	Банківська система	5	Екзамен
ОК 27.	Страховання	5	Екзамен
ОК 28.	Податкова система	5	Екзамен
ОК 29.	Фінанси	10	Екзамен

ОК 30.	Гроші та кредит	9	Екзамен
ОК 31.	Бюджетна система	4	Екзамен
ОК 32.	Фінансовий ринок	4	Екзамен
ОК 33.	Інвестування	4	Екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		151	
Вибіркові компоненти ОПП			
ВБ 1.	Психологія	3	Залік
ВБ 2.	Правознавство	3	Залік
ВБ 3.	Вступ до спеціальності	2	Залік
ВБ 4.	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання	3	Залік
ВБ 5.	Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання	3	Залік
ВБ 6.	Економічний аналіз	3	Залік
ВБ 7.	Фінансовий аналіз	4	Екзамен
ВБ 8.	Фінанси природокористування	3	Залік
ВБ 9.	Оподаткування підприємств АПК	3	Залік
ВБ 10.	Фінанси страхових компаній	3	Залік
ВБ 11.	Основи підприємництва	3	Залік
ВБ 12.	Інформаційні системи і технології в фінансах	6	Екзамен
ВБ 13.	Фінанси зарубіжних корпорацій	3	Залік
ВБ 15.	Казначейська справа	4	Залік
ВБ 16.	Бухгалтерський облік у бюджетних організаціях	4	Екзамен
ВБ 17.	Бухгалтерський облік і звітність в комерційних банках	5	Екзамен
ВБ 18.	Контроль та ревізія	3	Екзамен
Загальний обсяг вибіркового компонента		58	
Державні іспити		2	
Практичне навчання		29	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП



3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» проводиться у формі захисту випускової бакалаврської роботи, екзамену з іноземної мови, комплексного фахового екзамену та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому освітнього ступеня бакалавра та присвоєння кваліфікації бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-професійної програми**

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 9	ЗК 10	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12	ФК 13	ФК 14	ФК 15	ФК 16	ФК 17	ФК 18	
ОК 1	+		+		+	+	+	+	+	+																			
ОК 2	+		+		+	+	+	+	+	+																			
ОК 3	+		+		+	+	+	+	+	+																			
ОК 4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+																			
ОК 5	+		+		+	+	+	+	+	+																			
ОК 6	+		+		+	+	+	+	+	+																			
ОК 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+																			
ОК 8	+	+	+			+	+	+	+	+																			
ОК 9	+	+	+		+	+	+	+	+	+																+			
ОК 10	+	+	+			+	+	+	+	+	+																		
ОК 11	+	+		+		+	+	+	+	+																+	+		
ОК 12	+	+	+		+	+	+	+	+	+						+				+		+							
ОК 13	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+								+				+					
ОК 14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+							+				+	+		

	3К 1	3К 2	3К 3	3К 4	3К 5	3К 6	3К 7	3К 8	3К 9	3К 10	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12	ФК 13	ФК 14	ФК 15	ФК 16	ФК 17	ФК 18		
OK 15	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+								+		+				+				
OK 16	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+						+		+					+			
OK 17	+	+			+		+		+	+	+												+			+	+			
OK 18	+	+	+		+	+	+	+	+	+													+			+	+			
OK 19	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+						+	+		+				+	+		
OK 20	+	+	+		+		+			+	+	+			+												+	+		
OK 21	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					+					+		+				+	+		
OK 22	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+									+	+	+					+	+		
OK 23	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						+	+									+	+		
OK 24	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								+						+	+		+
OK 25	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+											+					+	+	+	
OK 26	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+															+	+		+
OK 27	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+											+				+	+		
OK 28	+	+	+			+		+	+	+	+	+															+	+		
OK 29	+	+	+			+		+	+	+	+	+																		
OK 30	+	+	+					+	+	+	+																+			

ВБ 13			+			+						+	+	+	+	+						+					+	+	+	+	+
ВБ 14			+			+	+					+	+	+	+	+	+						+					+	+	+	+
ВБ 15			+			+	+					+	+	+	+	+	+						+					+	+	+	+
ВБ 16			+			+	+						+	+	+	+	+						+					+	+	+	
ВБ 17			+			+	+						+	+	+	+	+	+					+	+					+	+	+
ВБ 18			+			+	+							+	+	+	+	+					+	+				+	+	+	

ВБ 1																				
ВБ 2											+		+					+	+	+
ВБ 3			+								+		+						+	
ВБ 4		+		+	+						+	+	+	+	+				+	+
ВБ 5		+									+	+	+							+
ВБ 6			+	+							+	+	+		+				+	+
ВБ 7			+	+	+						+	+	+	+	+		+		+	+
ВБ 8			+	+	+						+	+							+	+
ВБ 9			+	+							+								+	+
ВБ 10			+	+							+								+	+
ВБ 11			+	+															+	+
ВБ 12		+		+							+								+	+
ВБ 13				+	+							+	+	+					+	
ВБ 14				+															+	
ВБ 15				+	+							+	+		+		+	+	+	
ВБ 16				+							+		+						+	+
ВБ 17				+	+		+				+		+						+	+
ВБ 18				+	+		+			+		+		+					+	